

Ny rapport från Industrins ekonomiska råd: Den svenska industrin, industriavtalet och framtida utmaningar

Industriavtalet har funnits i 20 år och det har haft en stor påverkan på svensk lönebildning. Under senare tid har kritik riktats mot Industriavtalet. Bland annat hävdas att det inte tillåter marknadsmässigt motiverade förändringar av relativlöner, att industrin – som man menar ändå krymper och betyder allt mindre för svensk ekonomi – inte längre bör sätta märket utan att hemmamarknaden som har brist på arbetskraft bör ta över den lönenormerande rollen.

Industrins ekonomiska råd argumenterar i denna rapport för att:

- Kritiken är missriktad eftersom kollektiva löneförhandlingar inte förhindrar relativlöneförändringar och eftersom det svenska lönesystemet inte bör tolkas som ett planekonomiskt instrument som styr det slutliga löneutfallet. Industrinormen sätter inte övre gränser för marknadsdrivna lönejusteringar.
- Vi ser stora risker med att den inhemska sektorn eller den offentliga sektorn skulle bli märkessättande. Ingenting talar för att någon annan förhandlingsordning skulle åstadkomma ett bättre resultat än industrinormen. Att industrin – både varuproduktion och företagstjänster – är konkurrensutsatt är en fördel.
- Vi visar också i denna rapport att avindustrialiseringen är en myt. Med hjälp av input-output-tabeller som inkluderar både direkt produktion och insatsvaror- och tjänster ger vi en mer rättvisande bild av industrins storlek och betydelse. Utöver att sektorn svarar för 22 procent av BNP, är de s k sysselsättningsmultiplikatorerna särskilt stora, vilket exempelvis innebär att en direkt sysselsatt inom basindustrin sysselsätter drygt två andra personer, främst i tjänstesektorer.
- Industrin är dessutom särskilt betydelsefull för dynamiken i ekonomin. Industrins branscher har högre produktivitet, och ligger på eller nära produktivetsfronten i större utsträckning än andra branscher. Den driver investeringar i forskning samt innovation i högre grad än andra branscher, och den genererar mer export (och import), vilket i sin tur är positivt för spridningen av ny teknik och nya idéer.
- Utrikeshandeln har påverkats negativt av den globala recessionen och finanskrisen, och detta har i sin tur påverkat svensk exportindustri. I rapporten undersöker vi orsaker till att gamla samband mellan global tillväxt och handel inte längre stämmer. För att svenska företag med framgång ska kunna fortsätta att delta i de globala värdekedjorna behöver investeringar öka som stärker produktivitet och konkurrenskraft.
- Vi analyserar särskilt robotisering och additiv tillverkning och vilken betydelse dessa produktionsformer har för industrins utsikter. Svenska företag ligger hyggligt till, men hamnar

efter exempelvis Tyskland. Om svenska företag tar till sig den nya tekniken finns förutsättningar för både högre produktivitet och högre industriproduktion i Sverige.

- Användningen av robotar, endera enskilt eller i samarbete med människor (s k kollaborativa robotar) behövs inom industrin som brottas med tilltagande arbetskraftsbrist. Vi ser en mer omfattande generationsväxling komma, en allt högre utbildningsgrad och större utmaningar vad gäller kompetensförsörjning. Att bejaka internationell rekrytering för att hantera bristen är nödvändigt. Den svenska industrins framtidsutsikter gagnas av att även framöver kunna utnyttja den globala ekonomins alla resurser, inklusive arbetskraft.
- Industrins framtidsutsikter är också nära lierade med förutsättningar för grön tillväxt och hållbarhet. I rapporten undersöks därför industrins energianvändning och koldioxidutsläpp i förhållande till viktiga konkurrentländer. En slutsats är att det är viktigt att energi- och klimatpolitik utformas på ett sätt som inte driver produktionen till andra länder där den är mindre energieffektiv.

Hela rapporten ”Den svenska industrin, industriavtalet och framtida utmaningar” kan laddas ner från Industrirådets webbplats www.industriradet.se

För ytterligare information kontakta rapportens författare:

Cecilia Hermansson, ekonomie doktor, och forskare på KTH: 070-266 15 88 (Ordförande)

Ola Bergström, professor i företagsekonomi, Göteborgs universitet: 031-786 15 44

Mauro Gozzo, managementkonsult: 070-883 85 28

Juhana Vartiainen, ekonomie doktor och finsk parlamentsledamot: 00358-505 122 394

Industrins Ekonomiska Råd (IER) är en rådgivande grupp bestående av fyra ekonomer som är oberoende av parterna. IER ska kunna lämna utlåtanden och rekommendationer i ekonomiska frågor på uppdrag av bland annat Industrirådet och de opartiska ordförandena.

Presskontakt:

Julius Petzäll Mendonca: 010-470 84 69

Jimmy Sandell: 08-762 65 02

Industrirådet (tidigare Industrikommittén) består av ledande företrädare för svenska arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom industrisektorn. Industrirådets uppgift är att följa och främja tillämpningen av Industriavtalet. www.industriradet.se